

30 in den noemer blijven staan. Soms kan een afwijking van dezen regel worden toegestaan, wenschelijk is dat nooit. Omdat de waarde van een gemiddelde afhangt van het aantal gevallen, waaruit het berekend is.

Om nu echter verschillende gemiddelden gemakkelijk met elkaar te kunnen vergelijken, schrijft men ze veelal in decimalen vorm. En dit is niet zonder gevaar en geeft meermalen aanleiding tot fouten. Men komt in het bovengenoemde geval voor de keus om voor het gemiddelde te schrijven 4,3. of 4,33. Het tweede wekt den schijn alsof het gemiddelde uit 100 gevallen (of althans dicht daarbij) berekend is. Het eerste alsof slechts met 10 waarnemingsdagen is gerekend.

Het werken met zulke getallen eischt voorzichtigheid. Zie hier een fout — genomen uit onze litteratuur — zooals er vele zijn aan te wijzen.

2 Merellegels van 3 en 9 van 4 eieren, allen in Maart gelegd geven voor die maand een gemiddelde van 3,82.

3 Merellegels van 3; 8 van 4 en 1 van 5 alle in Juli gelegd geven voor die maand een gemiddelde van 3,83. Dus meer dan in Maart? Neen want bij 11 of 12 gegevens — zooals hier het geval is — mag de breuk niet meer dan één decimaal bevatten en moet dus voor beide maanden 3,8 bedragen, zonder meer.

G. WOLDA.

DE PESTVOGELS.

HAAST geen jaar gaat voorbij, of wij krijgen ze te zien en telkens op dezelfde plaatsen: in een rozenhaag langs de Midden Duin en Daalsche weg, in den grooten rozenstruik in mijn tuin en in een groote groep van Geldersche rozen in den Trommel. In drukke jaren zijn ze natuurlijk overal te zien, zelfs in kleine tuinen, als er maar

Pestvogels.

kleurige vruchten zijn, liefst roode, ofschoon ze toch ook wel komen op liguster en jeneverbes. 't Is altijd goed, om op winterdagen goed uit te zien naar vruchtdragende struiken, vooral naar de eglantiers en hondsrozen. In negen van die tien gevallen ziet ge er de vroolijke groenvinken bezig, de tiende kan een pestvogel zijn. Deze levendige dieren worden vlug opgemerkt; zij hebben de gewoonte om onder hun maaltijd rond te kijken, en dan rekken ze hun nek en zetten ze hun kuif op, zoodat ze al dadelijk de aandacht trekken. Schuw heb ik ze nooit gevonden, je kunt ze met gemak tot op een paar meter afstand naderen en dan hun mooie kleuren bewon-

deren: het bruinrood van kop en romp, het mooie zwarte kinnetje en vooral het wit en geel en rood aan vleugels en staart. Zelfs de zijdeachtige structuur van de veeren is gemakkelijk te zien even goed als de lakroode aanhangseltjes aan de slagpennen en soms aan de stuurpennen. Deze twee bijzonderheden verklaren den Duitschen naam van Seidenschwanz, den Engelschen van Waxwing. Het eene jaar zijn zij talrijker dan het andere. In 1890/91 zagen we ze bij troepjes en ook nog weer in den winter 1913—1914 toen ik in mijn rozenstruik meer pestvogels te zien kreeg dan groenvinken. Ook heb ik toen heel goed gezien, dat ze de rozenbottels in hun geheel verzwoegen.

Het schijnt, dat de pestvogels in den zomer al even onregelmatige gasten zijn als in den winter, en het heeft tot 1856 geduurd, eer de wetenschap hun nesten en eieren kende. De eer van de ontdekking komt toe aan den Engelschen ornitholoog Wolley, die niet minder dan vijf zomers en twee winters wijdde aan het onderzoek van Lapland en wiens helpers het eerste nest vonden bij Sadio in het dal van de Remi in Russisch Lapland. In 1858 vonden Wolley en de zijnen in het dal van Muonio, de grensrivier van Zweden, niet minder dan honderdvijftig nesten met ongeveer 700 eieren, die allemaal meegenomen werden naar Engeland, een nog al ergelijk voorbeeld van verzamelwoede. Het jaar daarna werd daar geen enkel nest meer aangetroffen. De pestvogels zijn van zelf reeds zwervers van nature, maar ze zullen zich die behandeling toch wel aangetrokken hebben. Ze broeden trouwens in het heele Noordpoolgebied, zoowel in de Nieuwe als in de Oude wereld. Seebohm zag ze in den broedtijd in de dalen van de Petsjora en de Jenissei, en in Amerika zijn nesten gevonden in Alaska nabij fort Joekon. In den regel schijnen de pestvogels te nestelen in larken en sparren en gedurende den broedtijd maken zij zich verdienstelijk door opruiming te houden onder de geduchte vliegen- en muggenbevolking van de poolstreken.

Ge ziet, hun leefwijze komt in menig opzicht overeen met die van de lijsters. Alleen hebben ze niet veel te vertellen, wat trouwens van onregelmatige rondzwervers wel te verwachten is. De eenige geluiden, die ik ze heb hooren maken, zijn een mees-achtig gepiep en een zeer mooien hoogen helderen lokroep.

JAC. P. TH.

BOEKAANKONDIGING.

PROF. DR. THEO J. STOMPS, *De stoffelijke basis der Erfelijkheid bij Planten en Dieren*. Haarlem de Erven F. Bohn 1922. Geb. 270 p.p. vele illustraties. Prijs / 2.50.

Wij hebben hier ter plaatse al meer den wensch uitgesproken, dat toch de geleerden zelve wat meer mochten probeeren, het groote publiek op de hoogte te houden van den stand der wetenschap. Het boekje, dat wij nu aankondigen voldoet op bewonderenswaardige wijze aan dien wensch. Het vormt deel 14 van de Volksuniversiteits bibliotheek, en kan met nog meer deeltjes uit die verzameling dienen ter geruststelling van hen, die de Volksuniversiteiten meenen te mogen bestrijden als leidende tot oppervlakkigheid. Zij mogen vooral de klare eenvoud van dit boekje niet met oppervlakkigheid verwarren. Het is een lust, hoe prof. Stomps van de eenvoudige beschouwing van de cel zijn lezers al verder brengt tot dieper besef van de problemen der erfelijkheid en de rol, die daarbij vervuld wordt door de celkernen en hun chromosomen. Al de groote onderzoekers krijgen hun beurt en dat kan des te gemakkelijker, omdat de auteur weinig of geen ruimte verknoeit met doellooze polemiek. Hij laat de feiten spreken voor zich zelve en geeft voor hen, die verder op de zaak willen ingaan aan het eind van elk hoofdstuk een lijst van boeken en tijdschriftartikelen, die op het onderwerp betrekking hebben. Mettertijd zijn die boeken en tijdschriften ook weer te krijgen in de groote openbare bibliotheken.

Wij wenschen den uitgevers van de Volksuniversiteits-bibliotheek geluk met dit voortreffelijk boek.

JAC. P. TH.